

НИКОЛА МАЛОВИЋ

Уредништво Летописа: *Како бисте у њојичком смислу описали актуелни тренутак савремене српске прозе? Шта је наследило њојички модернизам осамдесетих и деведесетих година њојичког века?*

Никола Маловић: Попут матице, и српска је књижевност у (поетичком) расулу. Увелико рашниран систем свако повлачи на своју страну, али за разлику од других, понајмање умјетника (понајвише младих и образованих) – писци ће бити задњи који ће емигрирати.

Чином евентуалне емиграције, многи који себе сматрају писцима мораће да конвертују занат, јер се пишући на српском тамо гдје је пословично боље неће моћи хранити. Мало је, сложићемо се, људи попут Давида Албахарија или Владимира Пиштала који нестану еда би се поново појавили с романом на српском. Па чак и ти наши великани не зарађују примарно од писања.

А можда једење леба од писања и јесте једино мјерило да ли неко јесте писац?

Лично, могу да купим векну хлеба дневно: писање ми онемогућава да умрем од глади.

С друге стране су они писци/писатељице који своје фамилије могу да воде на љетовање од зарађеног новца – што је крајност већа од куповиле кила леба дневно. Зашто? Зато што се поставља питање да ли у малој књижевности умјетник може бити то ако повлађује масама, јер повлађујући масама не повлађујеш умјетности зналачки укрштених ријечи.

Дакле, у систему рашнираних поетика, једино сам сигуран да постмодернизам опстаје у редовима младих аутора, школованих на постмодернизму, а да међу редовима зрелих писаца ваља тражити одлике нових времена, ових наших сад већ мање-више будућих.

Када бих морао да ставим руку у ватру и кажем – поштено – што мислим да стварам, казао бих: духовни реализам. Што је то? То је лични стил произашао из Дучићеве дефиниције (једне од могућих) да велике, праве књижевности нема без три велике теме – Бога, Љубави и смрти.

Изостави ли писац било који од ова три стуба, на једну од страна мора да му се опасно нагне дјело.

Све чеџће се догађа да романописци пишу сценарије за филмове и серије, а да драматурзи добијају књижевне награде. Веза између књижевности и филмске уметности постоји све чвршћа. Како ће се то одразити на саму књижевност?

Увијек је било изазовно писмом стварати слике, па тако генерално и ваља писати. Фузија књижевности и филма догодила се одавно, али нисам сигуран да ће драматурзи увијек добијати више награда, као што музичари сигурно неће убрати још много Нобелових.

Иако се не кладим, заиграо бих на карту да веза између књижевности и филмске умјетности неће ићи на штрб књижевности, из простог разлога што књижевност (за разлику од сценарија) може постојати самостално – у чему је њена магична привлачност све вријеме.

Да ли је наш цеховски брат, Хрват Анте Томић, више писац или више сценарист? Рекао бих да је његовом појавом више добио филм него књижевност. Књига која се може превести у филм није била добар роман, или је гори филм од књиге, што можемо да видимо на примјеру *Имена руже* са Шоном Конеријем, рецимо...

Сартир је у прошлом веку оставио писање за кога се више књижевност. Да ли можете да оцијените данашњег читаоца српске прозе? Да ли је у писању један тип читача, или је посредни различитих типова?

Са књижарским искуством специфичног формата дужим од деценије казујем да књижар прво научи да препозна читаоце. То је за писца који је (и) књижар управо златна спознаја.

Само је питање: да ли ће писац читаоцу да повлађује (што је протолик политички ангажованих наших колега, или колега који желе да по сваку цијену води породицу на море) – или писац зарад умјетности неће читаоцу да повлађује.

У књижару, да се разумијемо, улази само фин свијет.

Када дакле чак и тај фини свијет, махом женски, узме већински да хрли ка литерарним изнутрицама, морамо да ставимо руку на

срце и да опазимо да се нешто дебото догодило. Као и у самопослузи, схватамо да најбоље иде оно што је најгоре: прозне саламе и виршле. Племенито тијело класичних и модерних романа самлевених и прерађених у мелодраме.

Срећом па међу финим свијетом има више различитих читалачких типова, но угрубо отеше ли се, први се више преплиће са другим неголи други тип са трећим:

1. Читаоци тзв. водитељске књижевности;
2. Читаоци који зависе од фабуле;
3. Читаоци који уживају због начина, списатељског нерва – без обзира на фабулу.

У којој мери њолиџичка корекџносџ уџиче на џемаџику и квалиџеџ савремене срџске џрозе? Да ли имаџе уџисак да џосџоџи џолиџички уџиџаџ на расџоред снаџа у књижевном џољу?

Политичка коректносџ (коџа се од писаца очекуџе) кастрира достоџне представнике савремене срџске књижевности, посебно декларисане антиглобалисте, до те мџере да ван граница срџског језика готово не постоџе.

Политички коректни писци владаџу данас, преводном и оригиналном, срџском књижевном сценом.

Политички коректни писци владаџу данас свџетском књижевном сценом.

Рекао бих да постоџи политички уџиџаџ на распоред снага у књижевном пољу, баш као што бих рекао да многи писци коџе као со потражуџу читаоци горепоменуџог 3. типа много раде на ауџтоцензури, те се тако подмеђу читаоцима 2. типа.

Чак и онда када је себе џравдала као израз снаџе сџиџла, као у случаџу Флоберове Мадам Бовари, џроза је џоседовала и снажан криџички џоџенџиџал. Да ли савремена срџска џроза џоседуџе криџички џоџенџиџал и џроџив чеџа се она буни, ако је џаџ џоџенџиџал сачувала?

Свак ко је дио цџелине сносиџе одговорност цџелине.

Стога ћу наставити да казуџем у лично име.

Смџештаџуџи радње, стања и збивања у једину географиџу на свиџету гдџе наш народ и даље живи уз море – потказуџуџи политичке, економске и метафизичке намџере глобалног поретка – проговарам темама коџе би по дефиниџиџи требало да буду разумљиве на свим меридиџанима свиџета.